

**Załącznik Nr 7
do Uchwały Nr VIII / 45 / 2011
Rady Miejskiej w Prabutach
z dnia 29 czerwca 2011 roku**

Plan Odnowy Miejscowości Gonty

**Województwo Pomorskie
Powiat Kwidzyński
Gmina Prabuty
Miejscowość Gonty**

Spis Treści:

1. Charakterystyka miejscowości	3
2. Rys historyczny.....	5
3. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości.....	6
4. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu	7
5. Analiza SWOT	8
6. Opis przedsięwzięcia.....	9
7. Opis planowanych zadań oraz przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną wraz z harmonogramem ich wdrażania.....	11

1. Charakterystyka miejscowości

Nazwa Gonty wywodzi się od nazwy rodowej Guntis (w dokumentach Gunto).

Wieś sołecka położona w północnej części gminy, w odległości 4,5 km na północ od Prabut, na pagórkowaty i urozmaiconym terenie. Od południa sąsiaduje z podmokłymi łąkami, będącymi pozostałością dość dużego jeziora, obecnie terenów bagiennych na zachód od rzeki Liwy. Wieś zamieszkuje 182 mieszkańców i liczba ta w ostatnich 10 latach utrzymuje się na podobnym poziomie. Przez wieś przebiega utwardzona droga gminna, łącząca wieś z drogą wojewódzką 521 Prabuty - Sztum. Centrum wsi tworzy przestrzeń przy skrzyżowaniu z gruntową drogą do Sypanicy i Gdakowa oraz z drogą w głąb wsi. W centrum działa sklep spożywczy i zlokalizowana jest świetlica wiejska. Dwa kilometry za wsią usytuowane jest nieczynne już wysypisko śmieci oraz odkrywkowa kopalnia kruszyw, prowadzona przez Spółdzielnię DROBUD w Gdakowie. We wsi znajduje się boisko wiejskie i dawny cmentarz ewangelicki bez nagrobków. Wieś kilka lat temu ufundowała tablicę pamiątkową, upamiętniającą pochowanych tam ludzi. W Gontach jeden z rolników rozpoczął starania związane z uruchomieniem agroturystyki. Jego plan zakłada zakończenie prac na przełomie roku. Mieszkańcy utrzymują się w większości z ziemi, nieliczni dojeżdżają do pracy w pobliskich miejscowościach. Przez wieś nie przebiega linia kolejowa i nie ma szkoły. Transport publiczny funkcjonuje tylko ze względu na dowóz uczniów. Wieś nie ma kościoła, należy do Parafii św. Wojciecha w Prabutach.

Położenie Gont w gminie Prabuty

2. Rys historyczny

Gonty od początku swojego istnienia znajdowały się w rękach pruskich. Składały się wówczas z kilku osad, które Biskup pomezański Albert nadał Prusowi Mantoni w 1260 roku, nad przywilejem napisano: Gunhonis privilegium. Najstarsza wzmianka o miejscowości pochodzi z 1300 r. W dokumencie są wspomniane jako dobra Gonty (Bona Gunthyn). W 1323 roku biskup pomezański Rudolf potwierdził Prusowi imieniem Guntho i jego bratankom Noerowi i Teodorykowi przywileje wystawione przez swoich poprzedników. Noer, za przyzwoleniem biskupa, odsprzedał swoją część majątku w 1342 roku mieszczanom Prabut. Jeszcze w 1366 roku, w dokumencie określającym granice Sypanicy, Gonty występują jako majątek, którego właścicielami są Prusowie. Dzieci Hanka, jednego z dziedziców Guntha (Mikołaj, Seweryn, Gunter, Jan Mateusz i Małgorzata) sprzedały Gonty Janowi Machwitzowi. Ten zaś w 1401 roku dokonał wymiany z biskupem pomezańskim Janem na Orkusz i Szramowo. Wkrótce po sekularyzacji, w 1527 roku Gonty wraz z Górowychami nadane zostały bratu biskupa Erharda Queissa, Hansowi.

Jako wieś występują Gonty po raz pierwszy w kościelnych aktach wizytacyjnych w 1570 roku. W 1789 roku Gonty były wsią królewską z karczmą. Liczyły 26 domów mieszkalnych. Liczba mieszkańców na przestrzeni wieków wyglądała następująco: w 1817r. wynosiła 163, w 1831r. - 200, 1864r. - 306, w 1871r. - 321. W kolejnych latach liczba ludności kształtowała się na poziomie 308 mieszkańców w 1885r., 244 w 1895r., 230 w 1905r. i 225 w 1910r. Byli to w przeważającej części ewangelicy (np. w 1864 roku na 306 mieszkańców było 12 katolików i 294 ewangelików). W wymienionych latach liczba domostw wynosiła kolejno: 24, 26, 35, 38, 36, 40, 39.

W roku 1864 wieś liczyła 2038 mórg ziemi. Po 1886 roku nastąpiła parcelacja gruntów, utworzono wówczas tuzin nowych gospodarstw.

W 1905 roku miały 521,3 ha powierzchni. W połowie XIX wieku, na północnym krańcu wsi powstał cmentarz ewangelicki.

Przed ostatnią wojną Gonty miały 512 hektarów ziemi. Wieś zamieszkiwało 248 osób, w większości ewangelików, w 52 gospodarstwach domowych.

Przy skrzyżowaniu drogi wiejskiej z drogą do Sypanicy była szkoła. Obok niej gospoda, której ostatnim właścicielem przed 1945 rokiem był Kilian.

Wzdłuż drogi wiejskiej grupowały się domy chłopów oraz chaty małorolnych i bezrolnych, przeważnie kryte strzechą. W rozwidleniu dróg mieściło się pastwisko wiejskie, a za nim kuźnia.

Obok zwartej zabudowy wiejskiej do wsi należały gospodarstwa wśród pól (wybudowania) skupione głównie na północ od wsi, przy drodze do Gdakowa.

Gonty to także dawniej królewskie leśnictwo przyłączone z czasem do nadleśnictwa Ryjewo. Leśnictwo to w roku 1864 obejmowało obszar 54.600 mórg lasu i miało 5 domów, w których mieszkało 7 osób wyznania ewangelickiego.

Zmiana dotychczasowej nazwy Gunthen na Gonty ustalona została Rozporządzeniem Ministrów: Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dnia 12 listopada 1946r. (Monitor Polski Nr 142, poz. 262).

W latach 1975-1998 miejscowość administracyjnie należała do województwa elbląskiego.

3. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości.

W Gontach znajduje się:

- świetlica wiejska,
- dawny cmentarz ewangelicki,
- boisko sportowe,
- zrekultywowany teren po byłym grzebalniku środków ochrony roślin,
- sklep spożywczy,
- w niedalekiej odległości tereny bagienne po dużym jeziorze, którego poziom wód obniżyli Krzyżacy,
- kopalnia kruszyw prowadzona przez Spółdzielnię Usług Wielobranżowych w Gdakowie,
- nieczynne wysypisko śmieci,
- gospodarstwo agroturystyczne w organizacji,
- w niedalekiej odległości rzeka Liwa, która przepływa przez jezioro Dzierzgoń.

4. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu

Gonty to mała wieś, którą zamieszkuje w przeważającej większości ludność napływowa. W sezonie letnim, przy sprzyjającej pogodzie mieszkańcy mogą spotykać się w plenerze. Natomiast przy niesprzyjającej letniej pogodzie i w okresie jesienno – zimowym spotykać można się tylko w świetlicy. Jest to miejsce o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych. Ze względu na położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, świetlica pełni przeróżne funkcje. Od zebrań wiejskich, przez naukę, pracę, rekreację i wreszcie odpoczynek i zabawę. Położona w centrum wsi pozwala spędzać czas poza domem. Jest jedynym miejscem gdzie wszyscy mieszkańcy czują się u siebie. Świetlica wiejska, boisko sportowe i dawny cmentarz stanowią centrum wsi, bardzo ważne miejsce integracji społecznej mieszkańców Gont. Innym miejscem spotkań zwłaszcza ludzi starszych jest plac przy figurce Matki Boskiej. W maju każdego roku miejsce to ożywa i staje się centrum wsi. Jest to szczególne miejsce dla mieszkańców Gont.

5. Analiza SWOT (Gonty).

Silne strony	Słabe strony
● kopalnia kruszyw, ● atrakcyjne rolne tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie mogące oddziaływać na tworzenie agroturystyki, ● brak w pobliżu przemysłu degradującego środowisko; cisza i spokój, ● w niewielkiej odległości od wsi znajdują się rzeka Liwa i jez. Dzierzgoń, ● atrakcyjne i ciekawe walory krajobrazowe, ● silne więzi mieszkańców (imprezy sportowe, okazjonalne, plenerowe, festyny), ● bliskość Prabut jako stolicy gminy i centrum gospodarczego, ● wysoki poziom zwodociągowania i ztelefonizowania wsi; ● zainteresowanie mieszkańców rozwojem infrastruktury technicznej; ● potencjał społeczny mogący służyć aktywizacji społecznej i integracji mieszkańców; ● zwiększająca się wiedza informatyczna; ● zaangażowanie młodzieży sprawami wsi;	● brak zagospodarowania terenu centrum wsi (chodnika, parkingu, droga gruntowa prowadząca w głąb wsi) ● świetlica - miejsca spotkań mieszkańców wymaga doposażenia ● słaba komunikacja publiczna ● niska estetyka istniejącej infrastruktury; ● zły stan boiska; ● brak zagospodarowania, rzeki Liwy ● brak plenerowego miejsca spotkań (ławostoły, wiata, miejsce na ognisko) ● brak szkoły na terenie wsi; ● brak motywacji do zdobywania wykształcenia,
Szanse	Zagrożenia
● Wzrost zainteresowania agroturystyką ● możliwość ubiegania się o środki zewnętrzne na rozwój społeczno-ekonomiczny wsi; ● możliwość korzystania z potencjału społeczno - gospodarczego Prabut ● zwiększający się stopień komputeryzacji, oraz możliwość dostępu do internetu; ● rosnące zapotrzebowanie na inwestycje infrastrukturalne; ● rozwój tendencji do budowania gospodarki opartej na wiedzy i społeczeństwie; ● rzeka Liwa i jez. Dzierzgoń szansą na rosnącą aktywność turystyczną oraz wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem ● możliwość uzyskania dotacji na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków; ● współpraca z organizacjami pozarządowymi; ● tereny, które nadają się do zagospodarowania turystycznego. ● Osiedlanie się ludzi szukających ciszy i spokoju	● rosnące bezrobocie, ● migracja zarobkowa mieszkańców wsi, rozszerzenie rynku pracy w związku z uczestnictwem Polski w UE; ● niskie kwalifikacje osób bezrobotnych, szczególnie z terenów wiejskich; ● duże problemy ze zmianą mentalności osób bezrobotnych z terenów wiejskich; ● wolno powstająca infrastruktura techniczna; ● brak dobrego połączenia komunikacyjnego dla osób niezmechanizowanych; ● spadająca dochodowość gospodarstw rolnych.

6. Opis przedsięwzięcia

Mieszkańcy sołectwa Gonty zdecydowali, że najważniejszym celem do zrealizowania jest integracja społeczna mieszkańców, tworzona wokół odnowy wartości społecznych. Mieszkańcy chcą osiągnąć ten cel poprzez doposażenie świetlicy, miejsca spotkań integrujących oraz modernizacji boiska sportowego i budowy placu zabaw dla dzieci. Mieszkańcy Gont zamierzają organizować imprezy kulturalno - rekreacyjne. Zadanie to zrealizują poprzez ścisłą współpracę z Miejsko Gminnym Ośrodkiem Kultury w Prabutach i Halą Sportową w Prabutach. Wyremontowana i doposażona świetlica służyć będzie wszystkim mieszkańcom wsi przez cały rok. Pozwoli organizować życie społeczne wsi i wspierać rozwój osobisty mieszkańców poprzez rozwijanie umiejętności, ukierunkowywanie zainteresowań i organizowanie wolnego czasu według indywidualnych potrzeb. Zakres rzeczowy obejmować będzie: doposażenie w meble, sprzęt AGD, RTV i nagłaśniający oraz sprzęt sportowy i rekreacyjny. Planowane jest wykonane zagospodarowanie terenu wokół świetlicy, a w późniejszym czasie modernizacja boiska sportowego, budowa placu zabaw dla dzieci oraz odnowienie figury Matki Boskiej

Świetlica wiejska w Gontach

Centrum wsi Gonty

1. 7. Opis planowanych zadań inwestycyjnych oraz przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną wraz z harmonogramem ich wdrażania.

Planowane zadania inwestycyjne oraz przedsięwzięcia aktywizujące społeczność lokalną	Cel	Zakres/opis zadania	Harmonogram realizacji	Kwota oraz źródła jej uzyskania
Remont świetlicy wiejskiej	Poprawa infrastruktury oddziałującej na rozwój społeczny mieszkańców	- wykonanie malowania sali głównej i toalet świetlicy; - budowa schodów i zagospodarowanie strychu; - wykonanie uzupełnienia tynków;	2013-2017	30 tys. zł (środki własne, dofinansowanie ze środków unijnych)
Doposażenie świetlicy wiejskiej	Poprawa funkcjonalności świetlicy	- Zakup kuchenki gazowej - zakup 15 stolików i 50 krzeseł - zakup regałów - zakup szafek kuchennych - zakup telewizora - zakup komputera multimedialnego - zakup stołu tenisowego i piłkarzyków	2011- 2013	19 tys. zł (finansowanie ze środków zewnętrznych- dotacje z funduszy unijnych i innych)
Plenerowe miejsce integracji społecznej	Tworzenie warunków do rozwoju turystyki, rekreacji i wypoczynku	zagospodarowanie terenu (stoły i ławko-stoły, ułożenie chodnika z kostki betonowej „polbruk”, nasadzenie drzew i krzewów ozdobnych); miejsce na ognisko	2012 - 2018	38 tys. zł (finansowanie ze środków zewnętrznych- dotacje z funduszy unijnych i innych)
Odnowienie figurki Matki Boskiej	Tworzenie miejsc kultu religijnego i spotkań społecznych	- Porządkowanie terenu wokół figurki - odnowienie figurki - budowa ławek do siedzenia	2015 - 2016	4 tyś, środki sołeckie
Organizacja imprez sportowo – rekreacyjnych i okolicznościowych	Rozwój sportu, rekreacji i turystyki, integracja społeczności lokalnej	- Współpraca z Miejską Halą Sportową w Prabutach – organizacja konkursów i imprez sportowych dla dzieci i młodzieży - Współpraca z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Kultury w Prabutach – organizacja imprez kulturalnych i	Corocznie	2 tys. zł (fundusz sołecki)

		rozrywkowych, festynów dla mieszkańców, organizacja dożynek sołeckich		
Budowa placu zabaw i modernizacja boiska sportowego	Poprawa infrastruktury, integracja społeczności lokalnej oraz szerzenie kultury fizycznej	• Wyznaczenie i przygotowanie terenu oraz montaż placu zabaw • odwodnienie terenu i wyrównanie płyty boiska • montaż bramek do gry w piłkę nożną • zakup piłek do gry oraz siatek	2014 - 2018	15 tys. zł (finansowanie ze środków zewnętrznych-dotacje z funduszy unijnych i innych)